

מראי מקומות- זכחים פ"א

אין הפסול מה שזורקו למקום שאינו מקומו, אלא מה שלא זורקו למקומו. וכ' דאולי הגדר הוא דאין נחשב חסרון אלא היכא דזרק הדם למקום שאינו מקומו, אבל אם זורקו לשם מים, אז אי"ז נחשב דזרק למקום שאינו מקומו.

(ה) **אבל סוף חטאת ועולה דברי הכל מקום עולה מקום שיריים- ע' בחי' הגרי"ז (נא.)** שהוכיח מכאן דהיכא דנותן למטה מחוט הסיקרא, אף דנותן על קיר המזבח, מ"מ נתקיים בזה הדין נתינה על היסוד, ויכול ליתן שם השירים. ואף ר' יהודה דפליג ע"ז וס"ל דצריך ליתנם על האיצטבא, היינו שיש עוד דין דצריך איצטבא, אבל גם הוא מודה דצריקה למטה מן חוט הסיקרא איכא דין זריקה ליסוד. וע"ע שם מה שביאר בזה. וע"ע באילת השחר (כאן) שהביא מש"כ רש"י (ד"ה אבל סוף חטאת) דזורקם לקיר המזבח ומאיליהן שותתין ליסוד, וכ' דמשמע מדברי רש"י דאף דעיקר קיום המצוה הוא רק כששותתין הדם ליסוד, מ"מ עיקר מעשה המצוה של הגברא הוא זריקה לקיר, וכ' דיהי' נפק"מ זה אם נקטעה יד הכהן קודם ששותת הדם לקיר, דכיון שהוא עשה מעשה המצוה, דהיינו שזרקה לקיר, א"כ לא אכפ"ל מה שנקטעה ידו לאחר מכאן, אף דלא הי' קיום המצוה עד לאחר ששיתת הדם ליסוד.

(ו) **שירים צריכים איצטבא- ע' בחזון איש (י"ב),** (ב') דדן אם דין איצטבא מעכב לענין קיום מצות שפיכת שיריים, וכ' דלכאור' משמע מסוגיין דדין איצטבא מעכב, וסיים שם בצ"ע.

(ז) **קמ"ל דאין עולין מבטלין זה את זה, האי מולקח מדם הפר- ע' בטהרת הקודש** שהביא מש"כ הר"ן בנדרים, דביאר דמה דאמר' דאין עולין מבטלין זה את זה, היינו משום דדומין הן להדדי, ובזה אין שייך ביטול. והק' הטהרה"ק, א"כ לפי זה למה היתר בטל בהיתר, למשל חלב דבטל במים, הרי שניהם היתר ודינם כהדדי. אלא מאי, צ"ל דאף

(א) **אלא אמר רבא בבלול לא פליגי- הק' הקרן אורה,** איך תי' רבא הכא דבבלול לא פליגי משום דאין בילה, הא רבא לעיל מוקי רבא להא דר' אליעזר דיש בילה משום קנסא. ואין לומר דבא ליישב אליבא דר' אשי, שהרי רבא לא ראה ר' אשי, כדאי' דביום שמת רבא נולד ר' אשי. וכ' דלפי הנוסח לעיל דרבה מוקים לר"א משום דיש בילה א"ש, דאז י"ל דרבא באמת ס"ל כר' אשי בדעת ר"א, דאין בילה.

(ב) **אלא אמר רבא בבלול לא פליגי וכו'- פרש"י,** ואע"ג דהך פלוגתא בבלול נמי איכא לאפלוגי, וכו'. ודבריו אינם מבוארים כ"כ, וביאר הצאן קדשים דכוונת רש"י לומר דפלוגתא דמתני', דלא קתני התם "והתחתון עלו", איכא לאוקמי בבלול, וכדמשני לעיל, דאיכא רובא עליונים, ומש"ה כ' רש"י דמתני', דהיינו ברייתא דקתני והתחתונים עלו לו, דמשמע דס"ל יש בילה, ולכן צ"ל דאין המח' בבלול.

(ג) **א"ר יהודה, לא נח' ר"א וחכמים על דם חטאת שנתערב בדם עולה שיקרב, ברובע ונרבע שלא יקרב- הק' הקרן אורה,** למה לא יקרב, הרי דעת ר' יהודה הוא דאין דם מבטל דם, כמו לעיל דאמר דדם חי' וכו' שנתערב בדם קרבן יכול לזורקו, משום דאין דם מבטל דם. וכ' דצ"ל דר' יהודה אתי כאן אליבא דר"א וחכמים, אבל הוא עצמו לא ס"ל כן.

(ד) **ברובע ונרבע שלא יקרב, וכו'- ע' באילת השחר** שהעיר שהגמ' לא ביאר החילוק בין רובע ונרבע לדם חטאת ודם עולה, וביאר דהגמ' ס"ל דיש חילוק יסודי בין זריקת דם רובע ונרבע, דאית בהו איסור זריקה, ובין זריקת דם חטאת ועולה במקום שהי' צריך לזורקו במקום אחר. דאם רק הי' צריך לזורקו במקום אחר, אז מהני מה שזורקו לשם מים, אבל בדם רובע ונרבע, אז לא יועיל מה שזורקו לשם מים, דסכ"ס הא זרק מה שיש בה איסור זריקה. אולם העיר דעדיין אינו מיושב לגמרי, דכיון דלמעשה לא זרק הדם למקומו, מה מהני דזורקו לשם מים (דלכאור')

למעלה, אמרי' שיחזור ליתן שניהם למטה, ואלו ואלו עלו לו.

(א) **כל דמים שנכנסו לכפר בהיכל פסולין- ע'** באילת השחר שכ' להסתפק באם יש איסור להכניס דם לפנים, דהיינו דעצם כניסה אסרה התורה מצד עצמה, או שלא אמרה תורה אלא דנפסלו בהבאתו, אבל אין איסור בהכנסתו, אלא דאחרי שאמרה תורה שיפסל, שוב אסור להכניסו משום שהוא מפסיד קדשים, אבל זה רק מצד הדין שפסלה תורת הקרבן, אבל לא מעצם כניסת הדם. ועוד כ' להסתפק בהכניס שלא ע"מ לכפר ואח"כ, כשכבר הי' הדם בפנים, חישב ע"מ לכפר, האם מיפסל בהכי או לא, דהא הכניסה לא הי' לכפר, ולכן אולי אי"ז פוסלו, או דלמא כיון דנמצא בהיכל ע"י כניסה, ועכשיו כוונתו לכפר, סגי בזה לפוסלו, והניח בספק.

(ב) **כשם שמצוה להקדים עליונים לתחתונים, כך מצוה להקדים פנים לחוץ- ע' בקובץ ענינים** (חולין כב: ד"ה בא"ד התם) דהעיר דאם אינו עושה אותו באופן שיש להקדימה, נמצא שיהי' המצוה בטל לגמרי, האם עדיף לבטל המצוה לגמרי. והוכיח מכאן דאח"נ, אם בפנינו או שלא לבטל סדר הקדימה בידיים, או לבטל המצוה לגמרי בשב ואל תעשה, עדיף לבטל המצוה בשב ואל תעשה. וע"ע בשפת אמת שתמה כן, וכ' לפרש הגמ' באו"א, דבאמת שפיר פליג ר"א על מתני', אלא כיון דבעולה צריך ליתן בפנים ואח"כ בחוץ, ובחטאת ואשם צריך ליתן בחוץ ואח"כ בפנים, כיון דליכא עצה אחרת, והי' צריך התנא להאריך בחילוקי דינים, לכן סמך הגמ' על דלעיל, אבל באמת פליג ר"א בב' אופנים. ופי' הגמ' כך, היכי נעביד, דהיינו, איך יאמר התנא בקיצור, אי יתן בחוץ ואח"כ פנים, הא מצוה להקדים, דהיינו בעולה יש מצוה להקדים פנים, ואם יאמר שיתן בפנים ואח"כ חוץ, הא בחטאת ואשם כה"ג פסול, וצריך לעשות להיפוך, ולהכי לא פסיקא לי' למיתני.

דבעצמם שניהם היתר, אבל דינים שונים יש להם, דחלב אסור עם בשר, ומים מותר. וא"כ, איך שייך להק' דהאי נלמד מולקח מדם הפר, הרי בדם בכור שנתערב במתן ד', יש חידוש גדול, דאף דדינם שונים, מ"מ בטלין בהדדי, ואיך זה נלמד מדם פר ושעיר, דדיניהם שוים ממש, וא"כ ודאי בטלים לפי סברת הר"ן, והניח בקו'.

(ח) **קדש הם, שאם נתערב בדם קדשים אחרים יקרבו- פרש"י, ולרבנן מיתוקמא כגון שנתערב בתחתונים כמותו ולא בחטאת, ומאי לאו דאיעריב בסוף עולה, שהוא השיריים. והק' התוס' קדושה (הובא בשלום רב), דאם מיירי בשיריים, א"כ מה לי חטאת או עולה, ע"ש מש"כ בזה.**

(ט) **והני תנאי מולקח מדם הפר ומדם השעיר לא ילפי, קסברי אין מערבין לקרנות- ע' באילת השחר** שהביא מה שהעיר התוס' ישנים ביומא דאע"ג דלטהרו מערבין, מ"מ אין ראי' מזה לא בטלי, דאיכא למימר דכשרין משום דמצותן בכך, אבל אם מערבין לקרנות, אפי' אם מצותן בכך, מ"מ כיון דמפורש הוא בתורה וקרי' רחמנא דם הפר ודם השעיר, שפיר ילפי' מינה דעדיין שם פר ושעיר עליהו.

(י) **א"ל אביי, ונימא מר כגון דאיערב בשיריים- הק' הלשם זבח (הובא בשלום רב), א"כ מאי קמ"ל דיחזור ויתן למטה, פשיטא, כיון דבחד מקום הוא, ודאי צריך לחזור וליתן למטה (דבשלמא כדמוקי לה הגמ' השתא, עכ"פ יש לומר דהחידוש הוא דחצונים ופנימיים שניהם ניתנים על מקום א', ודלא כתנא דמתני' דאיזהו מקומן דס"ל דפנימיים ניתנים על יסוד מערבי וחיצונים על יסוד דרומי, אבל אי שניהם חיצונים, ק', מאי קמ"ל), ותי' דקמ"ל דאע"ג שא' מרובה מחבירו, אין המיעוט בטל ברוב, דעולין אין מבטלין זה את זה. אבל הק' למסקנת הגמ', דאמרי' דבכוסות פליגי, א"כ מאי קמ"ל, דהא בזה לא שייך ביטול כלל, וא"כ הדרה קו' לדוכתי'. ותי' דקמ"ל דלא אמרי' דכיון שנדחה אינו חוזר ונראה, דהא אם נמלך היינו אמרי' לו שישפכנו לאמה, מ"מ אם לא נמלך ונתן**